

تحلیل معنا و مفهوم «سلامت معنوی»

در روانشناسی و آموزه‌های فلسفی ملاصدرا

عباس احمدی سعدی*

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد فسا

چکیده

مفهوم «معنویت» در مقابل مادیت و جهان مادی، اصل اصیل همه ادیان آسمانی و حتی غیر آسمانی است. وجود و هستی حقیقی در ادیان، امری فرامادی و معنوی است. مفهوم معنویت، یعنی باور قلبی به وجود حقایق متعالی و مافوق طبیعی که بنظر ملاصدرا، کانون و اصل آن وجود واحد حق تعالی است. چنین اعتقادی، به رفتار و زوایای گوناگون زندگی رنگ و جهتی خاص میبخشد، بنحوی که فرد از «بودن» خود، دیگران و جهان نه تنها احساس بیهودگی و پوچی نمیکند بلکه از حس خوشایند رضایتمندی نیز برخوردار میشود. این معنا در روانشناسی لزوماً معطوف به آموزه قدسی یک دین خاص نیست؛ اگرچه با آن مخالفتی هم ندارد. صدرالمتألهین شیرازی بر پایه اصول حکمت متعالیه خود در علم النفس و ارتباط متقابل بدن و نفس، بر آن است که رفتار و اعمال ظاهری و بدنی و نیز علوم و آگاهیهای آدمی تأثیری ژرف بر نفس و روح انسان دارند و نهایتاً در فرآیند حرکت و سیورورت جوهری، سرنوشت او را رقم میزنند. طبق این اصول، سلامت و نیز بیماری معنوی و باطنی در گرو آگاهی و رفتار شخص خواهد بود. دانش روانشناسی، بویژه در شاخه انسان‌گرایی آن، نیز بر نقش مهم معنویت در سامانمندی زندگی و سلامت

رفتار و شخصیت فرد تأکید نموده است. طبق نظریه برخی از روانشناسان وجودی (اگزیستانسیالیست) همچون فرانکل و یونگ، سلامت معنوی یکی از مؤلفه‌های مهم «شخصیت سالم» است.

کلیدواژگان

معنویت	امراض روحی
نفس	شخصیت سالم
آگاهی و رفتار	قلب سلیم

مقدمه

علل و عوامل متعددی باعث شده تا «سلامت معنوی» در روزگار ما بصورت یک مشکل یا مسئله مهم برای اندیشمندان حوزه‌های مختلف علوم همچون فیلسوفان، روانشناسان، جامعه‌شناسان و حتی پزشکان مطرح گردد. برخی از این علل عبارت است از:

الف) تسلط و سیطره روزافزون فناوری، بویژه فناوری رسانه‌های ارتباط جمعی.

ب) ظهور مکاتب گوناگون فلسفی، فرقه‌ها و

*.Email: aahmadi@iaufasa.ac.ir

تاریخ تأیید: ۹۵/۳/۵

تاریخ دریافت: ۹۴/۱۲/۴